

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **K. I.**
zastoupen Mgr. Martinem Razímem, advokátem
se sídlem Pavla Hanuše 252/4, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
Odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, poštovní schránka 21/OAM
v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2023, OAM-1299/ZA-ZA11-
ZA01-2023

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2023, OAM-1299/ZA-ZA11-ZA01-2023, se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí správního orgánu

1. Žalobce se žalobou ze dne 3. 1. 2024 domáhal přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný zabýval důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, existencí důvodů pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 cit. zákona a pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona, dále se zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a cit. zákona a konečně i existencí důvodů pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b cit. zákona. Dospěl přitom k závěru, že v případě žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jak jsou předvídány výše citovanými ustanoveními zákona o azylu.

II. Shrnutí žaloby

3. Ve včas podané žalobě žalobce namítal nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí a navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
4. Předně namítl, že mu nebylo žalovaným umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).
5. Žalobce uvedl, že žalovaným použité informace nejsou očividně aktuální. Správní orgán by však měl při rozhodování posoudit aktuální informace o zemích původu a je povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. Vyslovil přesvědčení, že v jeho případě je naplněn azylový důvod uvedený v § 12 zákona o azylu, neboť žádost o mezinárodní ochranu podal z toho důvodu, že mu v Gruzii hrozí zatčení a nelidské zacházení kvůli jeho politickému přesvědčení. Uvedl, že byl členem politického uskupení bývalého prezidenta Gruzie Saakašviliho a že v roce 2012 byl kandidátem do parlamentu. Popsal situaci v Gruzii po roce 2012, kdy se k moci dostal promoskevsky orientovaný Bidzina Ivanshvili a kdy následně došlo k perzekuci Saakašviliho. Žalobce se jako blízký spojenec Saakašviliho proto bál zatčení. Uvedl, že tyto své obavy a nebezpečí, které mu hrozí, podrobně rozvedl v pohovoru.
6. Závěrem žalobce vyslovil nesouhlas se způsobem, jakým žalovaný zhodnotil relevantní skutečnosti, tedy jaké závěry dovodil jednak z jeho výpovědi a jednak ze shromážděných informací.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek a setrval na správnosti žalobou napadeného rozhodnutí, na které odkázal, stejně jako na obsah správního spisu, a navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že při posuzování žádosti vycházel především z materiálů z předchozího správního řízení čj. OAM-588/ZA-ZA11-2020, z aktuální výpovědi žalobce a doložených materiálů, z evidence Cizineckého informačního systému, z rozhodnutí ve věci žádosti žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu ze dne 1. 6. 2023, čj. OAM-11043-35/PP-2022, z rozhodnutí ve věci pobytu cizinců ze dne 25. 8. 2023, čj. MV-122422-4/SO-1012, a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a dodržování lidských práv a svobod v zemi původu žalobce.
8. Dále žalovaný uvedl, že v průběhu pohovoru měl žalobce možnost sdělit vše, co považuje za podstatné z hlediska důvodů jím podané žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný má zato, že zjistil skutečný stav věci, případ posoudil ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, a že si opatřil potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí.

9. V reakci na žalobní námitky žalovaný uvedl, že k namítanému porušení ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu žalobce blíže nespecifikoval, jakým způsobem se tato údajná procesní vada měla promítnout do nezákonnosti napadeného rozhodnutí, ani neposkytl žádnou věcnou argumentaci, která by osvětlila, jakým konkrétním způsobem byl tímto postupem zkrácen na svých právech. V této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 16. listopadu 2023, čj. 57 Az 3/2023-40.
10. K námitce žalobce, že mu měla být udělena mezinárodní ochrana podle § 12 zákona o azylu z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, když mu v Gruzii hrozí zatčení a nelidské zacházení kvůli jeho politickému přesvědčení, žalovaný uvedl, že se tímto jeho tvrzením podrobně zabýval, avšak naplnění důvodů pro udělení azylu neshledal. Žalovaný je přesvědčen, že ústrky, kterým během parlamentních voleb v roce 2016 žalobce čelil, nedosahovaly nutné intenzity pronásledování tak, jak má na mysli azylový zákon, ani ho neohrožily na životě. Současně nelze ani shledat, že by žalobcovy aktivity znemožňovaly jeho další život v Gruzii. Ve prospěch žalobce dle žalovaného neschází ani fakt, že o udělení mezinárodní ochrany požádal až poté, co v Německu čelil opětovně problémům souvisejícím s jeho nelegálním pobytem a páchanou trestnou činností, které vyústily k jeho vyhoštění.
11. Žalovaný vyslovil nesouhlas i s námitkou, že použité zprávy nejsou aktuální. Naopak je považuje za dostatečně aktuální, relevantní a dostačující. Ostatně ani sám žalobce nepředložil v průběhu správního řízení žádné dokumenty, jež by byly aktuálnější, ač tak zcela jistě učinit mohl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 s. ř. s., když dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.
13. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 24. 9. 2023 žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany v České republice. Dne 27. 9. 2023 poskytl údaje k podané žádosti. Konkrétně sdělil, že do roku 2019 vystupoval pod příjmením Mamedov. Narodil se 3. 1. 1981 v Marneuli, je gruzínské státní příslušnosti, ázerbájdžánské národnosti, plynule mluví ruským, gruzínským, ázerbájdžánským a tureckým jazykem, vyznává islám. V minulosti byl členem politické strany Nová Gruzie a roku 2016 kandidoval za tuto stranu do poslanecké sněmovny. Nová Gruzie se později spojila s politickou stranou Pro Lidi – Paata Burčuladze. Je ženatý, manželka má národnost ukrajinskou, ale občanství české. V Gruzii má dospělého syna. Gruzii žalobce opustil dne 20. 5. 2019 leteckou linkou Tbilisi – Praha s přestupem v Aténách, od srpna 2017 do února 2019 pobýval v Německu jako žadatel o mezinárodní ochranu. V minulosti měl v ČR uděleno dlouhodobé vízum, jelikož se zde oženil, a v roce 2020 zde i poprvé žádal o mezinárodní ochranu. Je zdravý, s ničím se neléčí a není trestně stíhán. Uvedl, že o mezinárodní ochranu v ČR žádá proto, že v Gruzii mu bylo vyhrožováno kvůli jeho politické aktivitě. Žádá také z náboženských důvodů, protože je muslim žijící v křesťanské zemi. Dále sdělil, že zde má rodinu, což je hlavní důvod jeho žádosti, proto ČR nechce opustit. Závěrem zopakoval, že do vlasti se vrátit nechce z politických důvodů.

14. Pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl se žalobcem proveden dne 27. 9. 2023 za přítomnosti tlumočnice ruského jazyka. V průběhu pohovoru uvedl, že v roce 2020 žádal v ČR o mezinárodní ochranu z politických a rodinných důvodů. Dne 25. 7. 2022 však vzal svou žádost zpět, jelikož se oženil a bylo pro něj jednodušší zařídit si pobyt z rodinných důvodů. Nyní o mezinárodní ochranu žádá proto, že jeho žádost o pobyt byla zamítnuta a v současné době v této věci probíhá soudní řízení. Přesto mu cizinecká policie dala výjezdní příkaz. Dále popsal okolnosti týkající se řízení jeho žádosti o pobyt v ČR a uvedl, že se do vlasti vracet nechce, protože zde má rodinu. Výhrůžky, které jsou mu adresovány, bere vážně. K dotazu správního orgánu uvedl, že ve své domovské zemi neměl žádné problémy s policií ani jinými státními orgány, stejně tak v ČR. Žalobce při pohovoru odkázal i na předešlé řízení, kdy dokládal nějaké materiály.
15. Jak vyplývá ze správního spisu, žádost žalobce ze dne 24. 9. 2023 o udělení mezinárodní ochrany je již druhá v pořadí, poprvé o mezinárodní ochranu žádal dne 8. 9. 2020. Rozhodnutím správního orgánu ze dne 27. 11. 2020, čj. OAM-588/ZA-ZA11-ZA20-2020 (právní moc dne 18. 12. 2020), byla tato jeho první žádost zamítnuta dle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná. Proti rozhodnutí podal správní žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který svým rozsudkem ze dne 12. 1. 2022, čj. 41 Az 1/2021-45, zrušil rozhodnutí správního orgánu a vrátil mu věc k dalšímu řízení (právní moc dne 25. 1. 2022). Dne 25. 7. 2022 žalobce vzal svou první žádost o mezinárodní ochranu zpět a řízení ve věci bylo rozhodnutím ze dne 26. 7. 2022, čj. OAM-588/ZA-ZA11-ZA10-R2-2020, zastaveno (právní moc dne 12. 8. 2022).
16. Správní spis obsahuje materiály i ze správního řízení týkajícího se první žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, a to poskytnutí údajů k podané žádosti ze dne 14. 9. 2020, protokol o pohovoru ze dne 21. 9. 2020, protokol z doplňujícího pohovoru ze dne 24. 2. 2022 a potvrzení o kandidatuře v parlamentních volbách v roce 2016. Dále jsou zde mimo jiné založena i rozhodnutí ve věci jeho žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu, konkrétně rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 1. 6. 2023, čj. OAM-11043-35/PP-2022, a rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 25. 8. 2023, čj. MV-122422-4/SO-1012.
17. Ve správním spise jsou kromě listin předložených žalobcem v tomto řízení dále založeny zprávy a informace, které pro své rozhodování shromáždil žalovaný k politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv v Gruzii, a to Informace OAMP – Gruzie: Základní přehled o zemi, ze dne 28. 11. 2022; Informace OAMP – Gruzie: Policie, Ochrana proti soukromým osobám, korupce a místní vlivy, Přítomnost policie v okolí administrativní hranice s Jižní Osetií, ze dne 14. 4. 2023; Informace OAMP – Gruzie: Zpráva o zemi na základě zjišťovací mise uskutečněné v Tbilisi ve dnech 30. května 2022 až 3. června 2022, ze dne 23. 1. 2023; Informace OAMP – Gruzie: Situace gruzínských občanů vracejících se do země po dlouhodobém pobytu v zahraničí, Přístup úřadů a společnosti, přístup ke vzdělávání, lékařské péči, sociálním službám a na trh práce, ze dne 8. 9. 2023, Zpráva Centra pro dokumentaci a výzkum (CEDOCA), Úřadu generálního komisaře pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (CGRA), Belgické království: Gruzie – Všeobecná situace, postavení opozice, ze dne 24. 2. 2022; Informace OAMP – Gruzie: Azerská menšina v Marneuli, Současná situace a případ pomníku Narimanova ze dne 26. 10. 2023; Informace OAMP – Gruzie: Zpráva o zemi na základě zajišťovací mise uskutečněné v Tbilisi ve dnech 30. 5. 2022 až 3. 6. 2022, ze dne 23. 1.

2023 a Zpráva ČTK: „Gruzínský sen vyhrál sobotní volby se ziskem 49 procent hlasů“, ze dne 10. 10. 2016.

18. Pokud jde o možnost seznámení se s podklady pro rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu, žalovaný správní orgán od tohoto procesního práva žalobce upustil s odůvodněním, že se dne 27. 9. 2023 do protokolu o pohovoru tohoto práva výslovně vzdal.
19. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým žalovaný dospěl k závěru, že u žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
20. Žalobce v žalobě předně namítal, že mu nebylo žalovaným umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim dle § 36 odst. 3 správního řádu.
21. Dle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu *nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.*
22. Jak je již uvedeno shora, žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že vzhledem k tomu, že se žalobce „dne 27. 9. 2023 do protokolu o pohovoru k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí výslovně vzdal, správní orgán od tohoto jeho procesního práva upustil“.
23. Krajský soud ze správního spisu ověřil, že v závěru pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany (dne 27. 9. 2023) položil pracovník správního orgánu žalobci následující otázku: „Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění máte možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k podkladům tohoto rozhodnutí, kterými bude zejména samotná vaše žádost, poskytnutí údajů k Vaší žádosti, tento protokol a informace, které popisují situaci v zemi Vašeho původu. Chcete, aby Vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měl možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?“ Na tuto otázku žalobce odpověděl: „Ne, nechci svého práva využít.“
24. Zásadní pro posouzení této otázky je, zda (příp. za jakých podmínek) může být žadatel o mezinárodní ochranu správním orgánem dotázán, zda se vzdává svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a zda je vůbec možné, aby se vzdal tohoto práva ještě před shromážděním všech podkladů. V dané věci totiž žalovaný až po provedení zmíněného pohovoru založil do spisu podklady, na základě kterých vydal žalobou napadené rozhodnutí (zejm. informace o zemi původu žalobce, dále rozhodnutí Ministerstva vnitra a Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ve věci řízení o jeho žádosti o povolení k přechodnému pobytu), a poté, aniž by již žalobce vyzýval k vyjádření se ke shromážděným podkladům, vydal žalobou napadené rozhodnutí, kterým žalobci mezinárodní ochranu neudělil (viz výše).
25. Předně krajský soud poznamenává, že obsahem shora zmíněného ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu je úprava práva účastníka řízení vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, na jejichž základě bude správní orgán rozhodnutí vydávat. Jde o jeden z konkrétních projevů obecnějšího práva na to být slyšen, které se zde potkává i se zásadou předvídatelnosti správního rozhodování. Lze konstatovat, že právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí obecně představuje jedno ze základních procesních práv ve správním řízení, které je současně zárukou základního práva podle čl.

38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dle něhož má každý právo, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Smyslem daného procesního práva je umožnit účastníkovi řízení, aby ve fázi před vydáním rozhodnutí, tedy poté, co správní orgán ukončil shromažďování podkladů rozhodnutí, mohl uplatnit své výhrady, resp. učinit procesní návrhy tak, aby rozhodnutí skutečně vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci.

26. K právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí se již opakovaně vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, který např. v rozsudku ze dne 12. 1. 2017, čj. 5 Azs 229/2016-44 (všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), konstatoval, že „*právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí představuje jedno ze základních procesních práv ve správním řízení, které je současně zárukou základního práva podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dle něhož má každý právo, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům*“. Nejvyšší správní soud rovněž uvedl, že uvedené právo účastníka správního řízení přitom nezahrnuje jen pasivní roli správního orgánu spočívající v tom, že nebude účastníkům řízení v uplatňování tohoto práva bránit, nýbrž předpokládá, že správní orgán účastníka řízení vyzve, aby se k podkladům rozhodnutí vyjádřil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, čj. 9 Azs 33/2009-95).
27. V souvislosti s nyní posuzovanou věcí lze poukázat i na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, čj. 41 Az 4/2023-58, který se zabýval shodnou právní otázkou, tj. možností žadatele o mezinárodní ochranu vzdát se práva vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí o jeho žádosti. Dospěl v něm k závěru, že tato možnost je vázána na splnění dvou podmínek, a to: 1) v době vzdání se tohoto práva jsou podklady pro rozhodnutí již shromážděné a 2) žadatel je o důsledcích náležitě informován. Zmíněný soud v citovaném rozsudku uvedl, že „*tyto podmínky vyplývají podle krajského soudu z eurokonformního výkladu § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), dále z čl. 47 odst. 2 Listiny základních práv EU, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) a z čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práva a základních svobod, ze kterého je možné dovozovat stejné závěry jako z čl. 47 odst. 2 Listiny základních práv EU. Ohledem na čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU lze totiž při absenci obdobné judikatury Soudního dvora vyjít z judikatury Evropského soudu pro lidská práva.*“ A zmíněný krajský soud dospěl k závěru, že ani jedna z uvedených podmínek nebyla ve věci splněna. K první podmínce uvedl, že žalovaný pochybil, když se žadatele dotázal, zda se hodlá vzdát práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, již na konci pohovoru, přičemž dovodil, že se možnosti vyjádřit se k těmto informacím může žadatel účinně vzdát až poté, co k nim má přístup. Za podmínku druhého kroku pak označil informovaný souhlas žadatele s tím, že žalovaný v takovém případě již nebude povinen poskytnout žadateli možnost se k podkladům rozhodnutí vyjádřit, protože je proto třeba žadateli jednoduše a srozumitelně vysvětlit, co vzdání se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí znamená s důsledky z toho plynoucími.
28. Následně v rozsudku ze dne 12. 1. 2024, čj. 5 Azs 120/2023-24, kterým byla zamítnuta kasační stížnost proti posledně citovanému rozsudku Krajského soudu v Brně čj. 41 Az 4/2023-58, Nejvyšší správní soud potvrdil, že „*k účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu může v řízení*

o žádosti o mezinárodní ochranu dojít až poté, co správní orgán již veškeré podklady shromáždil, a pouze v případě, že žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech jeho dopadů“. Nejvyšší správní soud k tomu poukázal na procedurální směrnici a uvedl, že jejím východiskem je zejména „požadavek, aby žadatel o mezinárodní ochranu obdržel ve správním řízení právní informace a informace o řízení s ohledem na jeho konkrétní situaci (viz bod 22 odůvodnění procedurální směrnice), aby měl účinný přístup k řízení, jakož i možnost předkládat důležité skutečnosti o svém případě i právo být informován o svém právním postavení v rozhodujících okamžicích během řízení (bod 25 odůvodnění procedurální směrnice). Tyto body odůvodnění procedurální směrnice jsou tedy důležitým výkladovým vodítkem pro interpretaci jejích jednotlivých ustanovení. Na odůvodnění procedurální směrnice pak navazují konkrétní procesní záruky pro žadatele o mezinárodní ochranu upravené přímo v jednotlivých ustanoveních procedurální směrnice, jako je např. povinnost členských států zajistit, aby žadatelé byli informováni v jazyce, jemuž rozumí nebo o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, o průběhu řízení a o svých právech a povinnostech během řízení a o možných důsledcích nesplnění těchto povinností s tím, že tyto informace musí být poskytnuty včas [čl. 12 odst. 1 písm. a) procedurální směrnice]. Dále je nutné dbát na to, aby žadatelé, případně jejich právní poradci nebo jiní poradci měli přístup k informacím podle čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice (informace o zemi původu) a k informacím poskytnutým odborníky podle čl. 10 odst. 3 písm. d) téže směrnice (znalecké či odborné posudky nebo konzultace např. o otázkách zdraví, kultury, náboženství, dětí nebo pohlavní identity), pokud správní orgán zohlednil takové informace při rozhodování o jejich žádosti [čl. 12 odst. 1 písm. d) procedurální směrnice]. Jak již bylo naznačeno, dle čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice musí členské státy zajistit, aby byly získávány přesné a aktuální informace z různých zdrojů o zemích původu a dle čl. 10 odst. 3 písm. d) zmíněné směrnice by měl mít správní orgán možnost v případě potřeby konzultovat s odborníky mj. výše zmíněné odborné otázky. Je přitom třeba zdůraznit, že procedurální směrnice nestanoví, že by měl žadatel o mezinárodní ochranu možnost se těchto procesních záruk vzdát.“

29. K samotnému shromáždění veškerých podkladů až poté, co byl žadatel dotázán, zda se hodlá vzdát svého práva vyjádřit se k nim Nejvyšší správní soud ve zmíněném rozsudku uvedl: „Jen stěžící může být účastník řízení správním orgánem dotazován, zda se hodlá vzdát práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním v dřívějších fázích správního řízení, kdy shromažďování podkladů ještě není ukončeno a kdy tedy si účastník řízení ani případným nahlédnutím do spisu nemá možnost ověřit, jaké podklady pro své rozhodnutí správní orgán shromáždil, a posoudit, zda si zasluhuje jeho stanovisko“.
30. V nyní projednávané věci nebyla dle krajského soudu rovněž ani jedna ze shora uvedených podmínek splněna. Pracovník žalovaného se i v tomto případě žalobce dotázal předčasně, zda se vzdává práva vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, a aniž by mu vysvětlil, co přesně vzdání se tohoto práva znamená. I v nyní projednávané věci tedy měl žalovaný shromáždit všechny poklady pro rozhodnutí a teprve poté zaslat žalobci výzvu, zda se chce s podklady seznámit a vyjádřit se k nim. Ve výzvě mu měl poskytnout řádné poučení o jeho právech, včetně možnosti vzdát se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí spolu s vysvětlením dopadů takového kroku. Teprve poté se žalobce mohl vědomě, jednoznačně a účinně tohoto svého práva vzdát. Ani zásada hospodárnosti a rychlosti řízení nemůže představovat ospravedlnění zkrácení žalobcových práv (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2009, čj. 5 As 67/2008-111). Nutno dodat, že položená otázka tak, jak byla formulovaná v závěru pohovoru dne

27. 9. 2023, byla navíc návodná a mohla v žalobci vyvolat dojem, že se od něj vzdání se tohoto práva očekává.

31. Krajský soud opakuje, že smyslem práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí je, aby účastníku řízení byla fakticky dána možnost seznámit se s úplným správním spisem a vyjádřit se ke všem shromážděným podkladům rozhodnutí. Účastník řízení ani nemůže, pokud mu to správní orgán sám nesdělí, zjistit, zda si správní orgán skutečně již obstaral veškeré podklady rozhodnutí a chystá se ve věci rozhodnout.
32. Krajský soud uzavírá, že žalovaný v nyní posuzované věci zkrátil žalobce na jeho procesních právech, když porušil jeho právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, přičemž toto podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem mohlo mít v tomto případě za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 76 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.). Vzhledem k tomuto závěru se krajský soud dalšími žalobními námitkami již nezabýval, neboť by to bylo za dané situace předčasné.

V. Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na shora uvedené musel krajský soud napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a vrátit věc žalovanému v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
34. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá a úspěšnému žalobci žádné náklady nevznikly. Proto bylo rozhodnuto způsobem uvedeným ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 3. dubna 2024

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně